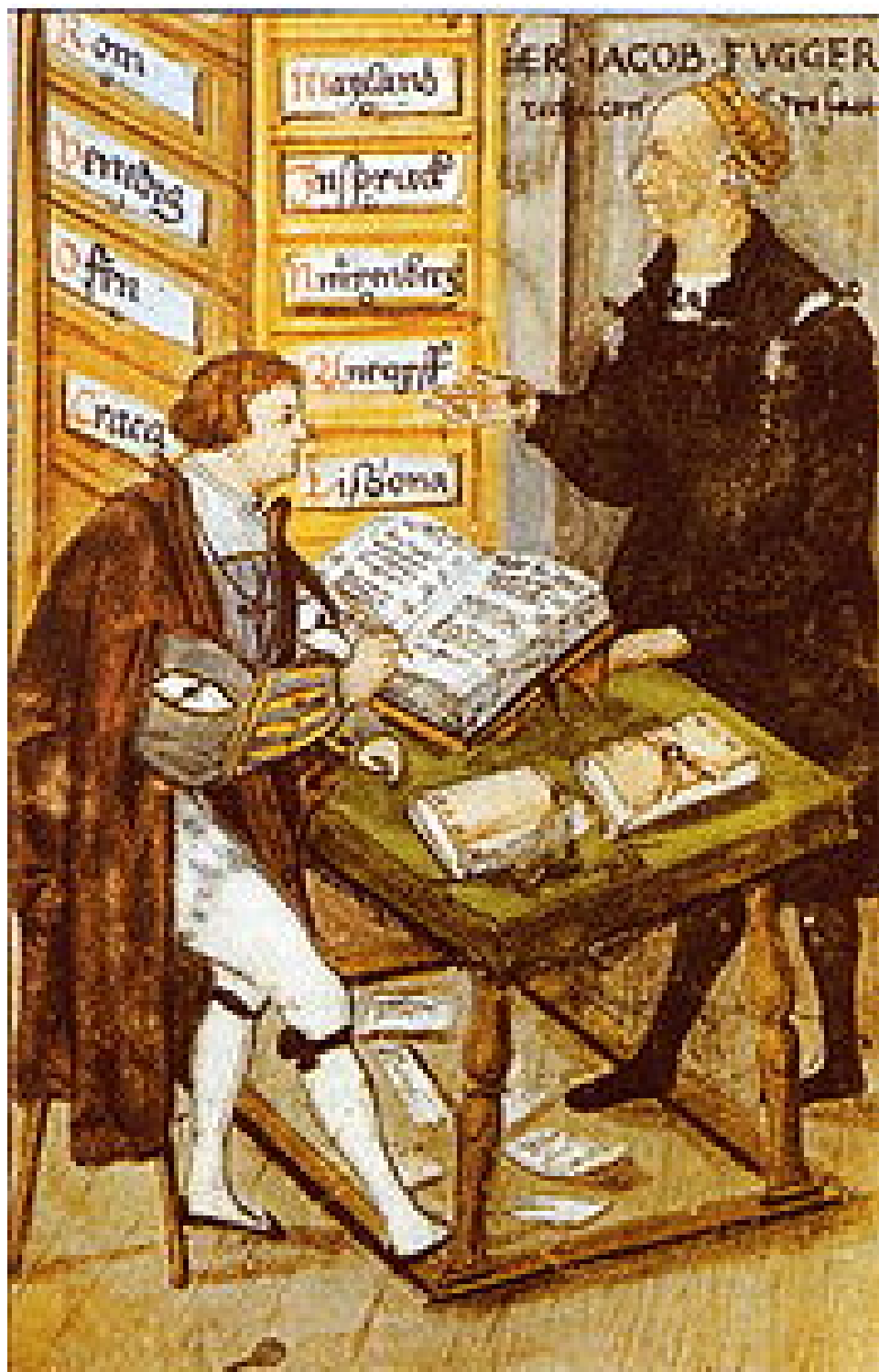

Czakó Gábor

A kamat és mi

A kamat azt jelenti, hogy egy bizonyos áru – a pénz – és gazdája óriási erőfölényben van az összes többi áruval, azok előállítóival és a munkával szemben, mert a kamatozó tőke az idővel nem romlik, hanem értékesebb lesz. Másként egy fikció, a pénz, egy másik semmi, a kamat révén megkaparintja a munka, a szorgalom, a tudás gyümölcseit.

Isten ezért tiltotta Mózesen keresztül: „Ha pénzt adsz kölcsön az én népemnek, a szegénynek a ki veled van, ne légy hozzá olyan, mint a hitelező, ne vessetek reá uzsorát.” Az idegenekkel szemben viszont Mózes megengedte a kamatszedést. Jézus nem. A Hegyi Beszédében ezt mondja: „Szeressétek inkább ellenségeiteket! Tegyetek jót és kölcsönözzetek, anélkül hogy valamit is visszavárnátok. Akkor nagy lesz jutalmatok s a Magasságbeli fiai lesztek, ...” (Luk. 6.35.) Azt is kijelenti, hogy: „Nem szolgálhattok Istennek és a Mammonnak.” (Mt 6.24.)

Az egyházatyák, a zsinatok is így vélekedtek századokon át.

Lactantius († Kr.u. 330.): „Rendkívül igazságtalan többet visszakövetelni, mint amennyit az ember odaadott. Így cselekedni: ez a legszűkebb környezetünk kizsákmányolása, és a megszorultságon spekulálni: álnokság.”

Nyssai Szent Gergely (Kr.u. kb. 334-394): „Az, aki titkolt módon vesz birtokba idegen javakat, különb-e annál, aki útonállóként, gyilkosság árán rabol magának idegen vagyont – vagy aki kamatfizetés kikényszerítésével veszi el a másét?”

Szent Ambrus, Ágoston és Jeromos is keményen elítélték a kamatszedést, s hasonlóképpen jártak el a zsinatok is. Konstantin türelmi rendelete után az egyház kissé alkalmazkodott: a kamatszedést csak a papságnak tiltotta (Niceai Zsinat 325), és különbséget tett kamat és uzsora között.

Lothar császár 825-ben így rendelkezett: „Aki kamatot szed, sújtsa azt királyi átok, aki ismételten kamatot szed, taszítsa ki magából az egyház, és vettessék börtönbe.”

A második lateráni zsinat (1139): „Aki kamatot szed, ki kell azt taszítani az egyházból, és csak a leg súlyosabb büntetés után és a legnagyobb óvatossággal vehető fel ismét. Attól a kamatszedőtől, aki megtérés nélkül hal meg, meg kell tagadni a keresztény temetést.”

Számos pápai megnyilatkozás mellett Szent Tamás is így vélekedett: „A pénz csak fizetőeszközként használható fel, tehát a hívők nem fizetnek kamatot. Kamatra kölcsönözni bűn.”

A késő-skolasztika kitalált egy kamat-jogcím elméletet. Eszerint a kölcsönadó egyes, indokolt esetekben, a neki okozott kár fejében kártérítést, vagy az elmaradt hasznot is követelheti, ugyanúgy, ahogy kockázati pótdíjat és egyezményes büntetést is szedhet a késedelmes visszafizetésért. Az ún. „hármasszerződésekben” úgy játszották ki a kamattilalmat, hogy egy társasági szerződés és két biztosítási szerződés révén fix nyereségrészesedésben és a kikölcsönözött összeg visszaadásában állapodtak meg.

Fugger Jakab (1459-1525) felkutatta a középrangú és főpapság kiterjedt, de parlagon heverő pénzbefektetéseit, ezeket titokban kamatozóvá tette jövedelmező tovább-kölcsönzések révén, Pártfogolta az ingolstadti bajor egyetem Johannes Eck nevű teológia-professzorát, s 1515-ben Bolognában látszat-vitát kezdeményezett, amelyen Eck általános engedélyt adott legfeljebb 5% kamat szedésére.

A kereskedelmi monopóliumok és a kamatteher drágaságot idéztek elő, és segítették Luther

Márton reformációját. Luther szerint „...az uzsorás és a fősvény bizony tisztességtelen ember, bűnöző, voltaképpen nem is emberi! Emberevő farkas, rosszabb, mint az összes zsarnok, gyilkos és rabló, csaknem olyan gonosz, mint maga az ördög!” Emellett elfogadta a „kis szükség-uzsorácskákat,” s azt is mondta, hogy a „kamatot pontosan kell fizetni...”

Kálvin elítélte az uzsorát és megengedte a kamatszedést, mert „A pénz arra való, hogy gazdasági tevékenység által szaporodjék.”

Ez a fordulat keltette életre a kapitalizmust. A protestáns egyházak a kamat-kérdést félretették, az új „kereskedelmi szekták” szerint a „hit” az üzleti érvényesülésnek is eszköze.

A pápák XIII. Leó pápától XI. Piuson, XXIII. Jánoson, VI. Pálon, II. János Pálon keresztül XVI.

Benedekig élesen elítélték az uzsorát, a mohó kapitalizmust, pártfogolták a kizsákmányoltakat – de nem mondták ki a kamattilalmat. Ezt a II. Vatikáni Zsinat kérés ellenére sem tette.

A kamatról rendelkező kánont pótlás nélkül törölték az 1983-as egyházi törvénykönyvből.

2009-09-24

www.czakogabor.hu